

طریق زیریںبی

بررسی نقش زنان استان کرمانشاه در دوران دفاع مقدس

نگارش:

نسرتن مؤمنی مهر

زهرآ باقری

۱۳۹۵

سروشنامه: مؤمنی مهر، نسرين، ۱۳۶۹.

عنوان و نام پدیدآور: طريق زینبی (بررسی نقش زنان استان کرمانشاه در دوران دفاع مقدس) نگارش: نسرين مؤمنی مهر، زهرا باقری؛ تهیه کنندگان: کنگره‌ی سرداران، امیران، فرماندهان و نه هزار و هشتصد شهید استان کرمانشاه و اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان کرمانشاه

مشخصات نشر: تهران، صبر، ۱۳۹۵

ISBN: 978-600-331-064-3

بها: ۱۰۰۰۰۰ ریال

مشخصات ظاهری: ۲۴۶ ص

وضعیت فهرست نویسی: فیا

وضع: زنان در جنگ.

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- زنان.

شماره افزوده: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- مشارکت زنان.

شناسه افزوده: کنگره سرداران، امیران، فرماندهان و نه هزار و هشتصد شهید استان کرمانشاه

شناسه افزوده: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان کرمانشاه

رده‌بندی کتب: ۸۶۱۳۹۵/۰۰۱۶۲۷

رده‌بندی دیویی: ۸۴۳

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۳۵۸

طریق زینبی

(بررسی نقش زنان استان کرمانشاه در دوران دفاع مقدس)

تهیه کنندگان: کنگره‌ی سرداران، امیران، فرماندهان و ۹۸۰۰ شهید استان کرمانشاه و اداره کل حفظ آثار و نشر

ارزش‌های دفاع مقدس استان کرمانشاه

نگارش و تدوین: نسرين مؤمنی مهر، زهرا باقری

طرح جلد: مهدی عباسیان

صفحه آرا: فرزانه جلیلیان

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۵

قطع: رقعی

شابک: 978-600-331-064-3

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

لیتوگرافی - چاپ - صحافی: زیتون قم

کلیدی حقوق این اثر متعلق است به:

کنگروه‌ی سرداران، امیران، فرماندهان و ۹۸۰۰ شهید استان کرمانشاه و

اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان کرمانشاه

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۵
مقدمه.....	۱۹
فصل اول/ کلیاتی از جایگاه و نقش زن	
در اسلام و انقلاب اسلامی.....	۲۳
شورای عالی زنان از نظر امام خمینی ^(ره)	۲۵
این جایگاه زن در اسلام و انقلاب از دیدگاه رهبر معظم انقلاب حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی).....	۲۶
ماهیت دفاعی زن در اسلام.....	۲۸
موقعیت زن در نظام ظهور اسلام.....	۲۸
زنان در جنگ‌های صدر اسلام.....	۲۹
الف) نقش حضرت فاطمه ^(س) در تاریخ اسلام.....	۳۰
ب) نقش دفاعی حضرت زینب ^(س) قبطی عاشورا.....	۳۱
زنان غربی و جنبش‌های سیاسی اجتماعی غرب.....	۳۲
سابقه مبارزات زنان مسلمان ایرانی قبل از بعثت امام خمینی ^(ره) (دوره قاجار).....	۳۲
عوامل سیاسی فرهنگی مؤثر بر حضور زنان در مقابله، حکمت پهلوی.....	۳۳
زنان و اشکال مبارزاتی (فرهنگی، سیاسی، تبلیغاتی) در جریان انقلاب اسلامی ایران.....	۳۴
گریزی بر نقش زنان استان کرمانشاه در انقلاب اسلامی.....	۳۴
شرکت در تظاهرات ضد رژیم پهلوی.....	۳۶
روزهای انقلاب.....	۳۷
مشق خون.....	۳۸
مقصود.....	۳۹
در چوبی.....	۴۰
توزیع اعلامیه.....	۴۲
زیرکی.....	۴۲
ساواک.....	۴۳
برپایی مجالس زنانه.....	۴۵

مسجد	۴۵
روز خونین	۴۶
حجاب ابزار مبارزه	۴۸

فصل دوم / خدمات اقتصادی _ اجتماعی زنان استان کرمانشاه در دوران دفاع مقدس

دفاع مقدس و حضور زنان کرمانشاهی	۵۱
بررسی و تبیین مقاومت زنان مرزدار کرمانشاهی در دفاع مقدس	۵۲
سپاه کرم	۵۴
سپاه کوردل	۵۵
استجابات	۵۷
رمز شب	۵۹
سوز مویه های مادر	۶۱
عملیات قراویز	۶۲
تبری به جای اسلحه	۶۴
هجرت	۶۶
باتلاق	۶۸
قرنطینه	۶۸
شیرین	۶۹
نقش تدارکاتی و پشتیبانی زنان استان کرمانشاه در دفاع مقدس	۷۲
الف) جمع آوری کمک های نقدی و آماده سازی مواد غذایی	۷۳
مادر یاری	۷۴
آجی	۷۶
روزهای جنگ	۷۹
حضور	۸۱
محرک	۸۲
ب) حضور فعال در پایگاه های بسیج	۸۴
راه اضطراری	۸۵
نخلستان بی سر	۸۷
نانوایی	۹۰

مهاجر جنگ زده.....	۹۱
ج) نظافت و دوخت و دوز البسه رزمندگان.....	۹۲
لباسی با آرم ا.....	۹۳
روزهای سخت.....	۹۴
دستمال معطر.....	۹۶
مهر مادری.....	۹۷
د) حضور در مراسم تشییع پیکر پاک شهدا.....	۹۸
آخرین وداع.....	۹۹
و.....	۱۰۰
غ.....	۱۰۰
ه) اهداء خم به معر و بین جنگ.....	۱۰۱
چشم هایم.....	۱۰۲
شب زمستانی.....	۱۰۳
اهداء خون.....	۱۰۶
و) مقابله با عوامل ضدانقلاب و منار.....	۱۰۶
هدایت.....	۱۰۸
آخرین عملیات.....	۱۰۹
ز) خدمت رسانی به مهاجرین جنگی.....	۱۱۰
کفش کتانی.....	۱۱۱
بنیاد مهاجرین.....	۱۱۲
ح) حضور امدادگران و کارکنان هلال احمر.....	۱۱۳
نامه‌ی اسرا.....	۱۱۴
زخم‌های مرصاد.....	۱۱۵
پایان فراق.....	۱۱۷
صبر.....	۱۲۱
کابوس.....	۱۲۲

فصل سوم/ نقش فرهنگی _ تبلیغی زنان استان کرمانشاه در دفاع مقدس

بررسی نقش فرهنگی _ تبلیغی زنان استان کرمانشاه در دوران دفاع مقدس.....	۱۲۷
---	-----

۱۲۸	نقش تربیتی (ترغیب، تهییج و بدرقه رزمندگان).....
۱۲۹	اشک و لبخند.....
۱۲۹	چادر نو.....
۱۳۰	راهیان نور.....
۱۳۱	رزمندگی قهرمان.....
۱۳۱	خط شکن.....
۱۳۲	شن و دماغ.....
۱۳۳	در وظیفه است!.....
۱۳۳	نقش تبلیغاتی مادران، همسران و خواهران شهدای کرمانشاهی در دوران دفاع مقدس.....
۱۳۴	اسمعیل.....
۱۳۶	شکوفهها، اشک.....
۱۳۷	لقاء.....
۱۳۹	قبر پیش خرید.....
۱۴۲	احساس یک مادر.....
۱۴۴	هنوز منتظریم.....
۱۴۵	یا جواد الائمه ^(ع)
۱۴۶	استخاره.....
۱۴۸	نگاهی پر معنا.....
۱۴۸	مثل کوه.....
۱۵۱	دوران دفاع مقدس و نقش زنان در صدا و سیما.....
۱۵۲	فرزند امام ^(ع)
۱۵۳	آخرین اتوبوس.....
۱۵۶	نقش زنان طلبه و حوزوی در دفاع مقدس.....
۱۵۷	حوزه علمیه.....
۱۵۸	نجوای عاشقانه.....
۱۵۹	مراسم رژه.....
۱۶۰	پایگاه نوژه.....
۱۶۱	نقش زنان فرهنگی (آموزش و پرورش).....
۱۶۱	اسوه.....
۱۶۲	سمو.....

فصل چهارم / خدمات پزشکی و درمانی زنان استان کرمانشاه در دفاع مقدس

حضور زنان و کادر پزشکی _ درمانی در دوران دفاع مقدس	۱۶۹
پادگان ابوذر	۱۷۰
افطار	۱۷۱
کاخ افلاکی	۱۷۲
بادام تلخ	۱۷۴
رازی شاداد	۱۷۷
هنر بخش می زد	۱۷۸
سربند زهرا	۱۷۹
همت متعالی	۱۷۹
یاس بربر	۱۸۱
دست های سقا	۱۸۱
دیدار با مجروحین	۱۸۴
انفجار در پناهگاه	۱۸۴
دره شهدا	۱۸۵
بیمارستان صحرایی	۱۸۷
عبدا	۱۸۸
روشنایی در دل تاریکی	۱۹۰
دعوت به خدمت	۱۹۱
فرمانده	۱۹۳
گمشده	۱۹۴
گل بربر	۱۹۵

فصل پنجم / زنان ایثارگر استان کرمانشاه

زنان جانباز استان کرمانشاه	۱۹۹
تعهد	۱۹۹
زندگی ادامه دارد	۲۰۱

۲۰۴	آسمان سرخ
۲۰۶	امید
۲۰۸	رؤیای صادق
۲۱۱	پرواز سادات
۲۱۵	گاز خردل
۲۱۶	شهادت احمد
۲۱۸	توسل
۲۱۹	توار
۲۲۰	بان شهیده استان کرمانشاه
۲۲۱	زندگی نامیده طوبه السادات زمانی موسوی
۲۲۲	طوبه
۲۲۵	زندگی نامیده شهید زینب شیردل
۲۲۶	فرازی از وصیه نامه شهیده زینب شیردل
۲۲۶	دختر محبوب
۲۲۷	مهربان چون مادر
۲۲۸	محاصره
۲۳۰	زندگی نامه شهیده پروانه شماعی زاده
۲۳۱	پروانه
۲۳۲	اولین قبر
۲۳۳	کمک به محرومین
۲۳۷	فهرست منابع و مآخذ
۲۳۹	تصاویر

بنا به فرموده‌ی خداوند در قرآن کریم زن سرچشمه‌ی فیض کثیر^۱ بوده و نقش مهمی در نهادینگی حرکت‌های اجتماعی دارد. در طول تاریخ همواره شاهد نمونه‌هایی از حضور فعال زنان در پیشبرد اهداف پیامبران و اهمیت مشارکت آنان در مساعی از حریم دین و ارزش‌های الهی هستیم. نقش زنان در جنگ‌های صدر اسلام و غزوات پیامبر (ص) و نیز حضور آنان در قیام خوئین امام حسین (ع) در کربلا است. برایگاه بسزایی دارد. حضرت خدیجه (س)، حضرت زهرا (س) و حضرت زینب (س) نمونه‌ی برجسته از زنان نقش آفرین و حماسه ساز در تاریخ اسلام هستند.

در نهضت امام خمینی (ره) نیز زنان از نقش بنیادین و ابتدای قیام به پا خاستند. از شخصیت برجسته همسر مکرم امام - بانو خدیجه ثانی - تا زنان، مادران و همسرانی که در پشت جبهه مشوق رزمندگان به واسطه نبرد حق علیه باطل بودند و خود نیز از هیچ کوششی برای خدمت به اسلام و انقلاب فروگذار نکردند. زنان ایثارگری که با استقامت حدیث پایداری سردادند و به اشاره بنیان‌گذار انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره): «زبان از بیان ایثارگری‌های زنان قاصر و ناتوان است.» و به فرموده‌ی رهبر عظیم‌الشأن انقلاب - حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «ما در جنگ و انقلاب مشاهده کردیم که نقش خانم‌ها اگر از مردها بیشتر نبود کم‌تر هم نبود اگر زن‌ها حماسه‌ی جنگ را نمی‌سرودند

و جنگ را در میان خانم‌ها به عنوان یک ارزش تلقی نمی‌کردند مردها اراده و انگیزه‌ی رفتن به میدان جنگ را پیدا نمی‌کردند. در راستای تبیین نقش برجسته زنان استان کرمانشاه در دوران دفاع مقدس، بر آن شدیم تا قطره‌ای از نداکاری‌های زنان غیور سرزمین‌مان را ثبت نموده و تاریخ ارزنده‌ی ایشان را در کتاب حاضر به نمایندگی از ماندگار نماییم. به همین منظور کتاب حاضر را در پنج فصل گردآوری و تدوین نمودیم. در فصل اول کلیاتی درخصوص نقش زنان از صدر اسلام تا انقلاب اسلامی ایران آمده، در پایان مباحث خاطرات برخی از فعالین انقلابی اشاره شده است. در فصول دوم، سوم و چهارم به بررسی وجوه مختلف حضور زنان کرمانشاهی در زمینه‌ی خدمات اجتماعی-اقتصادی، فرهنگی-تبلیغی و پزشکی-درمانی و خاطراتی مستند از آن عزیزان پرداخته‌ایم. در فصل آخر به نقش زنان ایثارگر در دو بخش زنان جانباز و زنان شهیده شاخص اشاره نموده و با ترسیم خاطراتی از زندگی آن بزرگواران، حضور آنان را ترسیم نمودیم.

در این کتاب از روش میدانی و کتابخانه‌ای استفاده شده است به این ترتیب که ابتدا عموم منابع مربوط به قلمرو پژوهش، شامل کتاب و مورد مطالعه قرار گرفت، سپس با استفاده از روش مصاحبه، خاطرات جمعی از زنان ایثارگر استان را گردآوری نمودیم.

امید است این کتاب گامی در جهت شناساندن نقش زنان استان کرمانشاه در دوران دفاع مقدس و آنچه در طبق اخلاص به درگاه احدیت پیشکش نمودند باشد و توفیقی درآینده نصیبمان گردد تا ایثارگری‌های دیگر عزیزانی را که در این مجال به دلایل مختلف همچون عدم شناخت، ضیق وقت و... موفق به ثبت خاطراتشان نگشتیم، جمع‌آوری نماییم.

در آخر سزاوار است از لطف و عنایت همه‌ی عزیزانی که در این راه ما را یاری نموده‌اند تقدیر و تشکر نماییم.

با سپاس فراوان از زحمات بی‌شائبه‌ی مدیرکل محترم بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس سرهنگ پاسدار مرادعلی محمدی، جناب آقای فرزاد عبدی مدیریت محترم ادبیات این اداره، سرکار خانم فرنگیس الماسی سرپرست سالن بسیج بانوان سپاه حضرت نبی اکرم (ص) استان کرمانشاه و همچنین تمامی افراد، ادارات، سازمان‌های که در این راه ما را یاری نموده‌اند، توفیق روزافزون کلیه‌ی عزیزان را از خداوند منان خواستاریم.

نسرین مؤمنی مهر

زهره باقری

۱۳۹۵